

Dobra Administracja

EDUKACJA →/2

Problemy zdrowotne to nie powód do zwolnienia z pensum

Rada Miasta nie posiada kompetencji do indywidualnego zwolnienia dyrektora konkretnej placówki od obowiązku realizacji tygodniowego wymiaru zajęć.

TYLKO NA RP.PL/ADMINISTRACJA

Aliquam debet accum num fugias reces es dias adio essum

Gmina chce dofinansować spółkę komunalną (100 proc. udziałów gminy). Jaką formę dofinansowania przyjąć, czy dotację czy może dopłatę.

WŁADZTWO PLANISTYCZNE →/4

Czy można uchylić plan zagospodarowania

Rady gmin próbują niekiedy uchylić obowiązujące plany miejscowe bez zastąpienia ich nowymi aktami prawnymi. Takie zabiegi są jednak wątpliwe prawnie.

AKTUALNOŚCI NA PRAWO.RP.PL

PARTNERSTWO PUBLICZNO - PRYWATNE

Analiza potrzeb i wymagań jest obowiązkowa

Jakie są zależności pomiędzy oceną efektywności i analizą potrzeb i wymagań. W jaki sposób właściwie przygotować te dokumenty.

JACEK KOŚCIŃSKI, KONRAD DYDA

Zgodnie z ustawą o partnerstwie publiczno-prywatnym wybór partnera prywatnego następuje na podstawie Prawa zamówień publicznych lub ustawy o koncesji na roboty budowlane. Stąd wejście w życie nowego Prawa zamówień bezpośrednio wpływa także na realizację PPP. W tym kontekście warto zwrócić uwagę, że na mocy nowych przepisów wprowadzono dla zamówień o wartości powyżej progów unijnych konieczność przeprowadzenia analizy potrzeb i wymagań. Jednak ustawa o partnerstwie przewiduje przygotowanie przez podmiot publiczny - zblizonej w swojej treści do analizy - oceny efektywności. Jakie są zależności pomiędzy tymi dokumentami i w jaki sposób je właściwie przygotować? Odpowiedzi na te pytania mają kluczowe znaczenie dla prawidłowej oceny, czy dana inwestycja nadaje się do PPP, a jednocześnie dla zapewnienia prawidłowego toku wyboru partnera prywatnego.

Właściwa identyfikacja

Na początku trzeba podkreślić, że do partnerstwa publiczno-prywatnego najczęściej przeznaczają się duże inwestycje infrastrukturalne, co z kolei oznacza, iż przeważnie ich wartość przekracza „progi unijne”. Co prawda nie jest to przeszkoda formalna - z powodzeniem PPP można wykorzystać także do mniejszych inwestycji, jednak w typowych przypadkach wybierając partnera prywatnego trzeba pamiętać o wszelkich regulacjach prawa unijnego i polskiego odnoszących się właśnie do zamówień przekraczających swoją wartością „progi”. W kontekście niedawnego wejścia w życie nowego Prawa zamówień publicznych warto zwrócić uwagę na instytucję analizy potrzeb i wymagań zamawiającego, którą trzeba przeprowadzić zawsze wówczas, gdy wartość zamówienia jest równa lub wyższa od progów unijnych.

Cel ustawodawcy - zwłaszcza w świetle aktów prawa unijnego odnoszących się do problematyki zamówień publicznych - wydaje się jasny: podmioty publiczne powinny tak wydatkować swoje środki, aby osiągnąć jak największą efektywność. Nie chodzi więc o samo realizowanie inwestycji - tym bardziej za najniższą cenę - ale o właściwe zidentyfikowanie potrzeb, aby podjęte działa-

nia jak najlepiej je zaspokajały. Z kolei, aby osiągnąć taki efekt realizację zamówienia publicznego należy postrzegać szeroko, nie tylko, jako przeprowadzenie określonych procedur.

Cele i środki

Konieczne więc jest prawidłowe określenie celów, jakie zamawiający sobie stawia, a jednocześnie najlepszych środków do ich osiągnięcia

Instytucja analizy potrzeb i wymagań została uregulowana w art. 83 Prawa zamówień publicznych. Już pobieżna wykładnia tego przepisu pokazuje, że ustawodawca pozostawił zamawiającym sporą swobodę, wskazując jedynie na przykładowe - a jednocześnie minimalne - wymagania, jakie analiza musi spełniać. Stąd należy w niej uwzględnić przede wszystkim badanie możliwości zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb z wykorzystaniem zasobów własnych oraz rozeznanie rynku, zarówno w aspekcie alternatywnych środków zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb, jak i możliwych wariantów realizacji zamówienia.

Orientacyjne wartości

W analizie koniecznie trzeba wskazać na orientacyjną wartość zamówienia dla każdego ze wskazanych wariantów, przewidywany tryb jego udzielenia, a także możliwość uwzględnienia aspektów społecznych, środowiskowych lub innowacyjnych zamówienia i ryzyk związanych z postępowaniem o jego udzielenie i realizacją.

Istota art. 83 jest jasna: zamawiający, zanim rozpocznie procedurę zamawiającą do wyłonienia wykonawcy, musi nie tylko prawidłowo zidentyfikować swoje potrzeby, ale również ocenić w jaki sposób najlepiej je zaspokoić. I nie chodzi jedynie o odpowiedź, który dokładnie z trybów Prawa zamówień publicznych powinien znaleźć zastosowanie w realiach danej sprawy. Wręcz przeciwnie - zamawiający powinien przeanalizować, czy w ogóle tradycyjne zamówienia są najlepszą ścieżką dla osiągnięcia zakładanych celów. Tu zaś rodzi się pytanie, czy nie lepiej skorzystać właśnie z partnerstwa publiczno-prywatnego.

Znane rozwiązania

W praktyce partnerstwo publiczno-prywatne - choć trudniejsze i bardziej skomplikowane w realizacji - pod wieloma względami jest lepszym rozwiązaniem, niż procedury uregulowane w Prawie zamówień. Wynika to z jednej, podstawowej zasady: PPP stawia przede wszystkim na efektywność realizacji zadań publicznych, nie tyle „zlecając” przedsiębiorcy wykonanie danej inwestycji, co angażując go w taki sposób, aby w jego własnym interesie, jak najlepiej wykonano prace.

Swoj biznes

W końcu partner prywatny w oparciu o wykonaną infrastrukturę będzie - przez wiele lat, zanim przekaze ją w zarząd partnerowi publicznemu - prowadził swój biznes. Trudno wskazać na lepszą motywację do w pełni efektywnych prac. Stąd - obok finansowania nieobciążającego publicznych budżetów - partner publiczny zyskuje cenne „know-how”, pozwalające na efektywne wykonanie przedsięwzięcia, a później skuteczne, a tym samym korzystne dla mieszkańców, zarządzanie nim.

Jednak, zgodnie z ustawą o partnerstwie publiczno-prywatnym, przed wszczęciem postępowania w sprawie wyboru partnera prywatnego, podmiot publiczny ma obowiązek sporządzić ocenę efektywności realizacji przedsięwzięcia w ramach PPP, w szczególności w porównaniu do efektywności jego realizacji w inny sposób przy wykorzystaniu wyłącznie środków publicznych. Rozwiązanie to jest nie tylko z nazwy zbliżone do wskazanej powyżej instytucji analizy potrzeb i wymagań. W ramach oceny efektywności koniecznie jest wzięcie pod uwagę zakładanego podziału zadań i ryzyk, szacowane koszty życia przedsięwzięcia, czas niezbędny do jego realizacji oraz - w zależności od okoliczności - wysokość opłat pobieranych od użytkowników oraz warunki ich zmiany.

Co jest lepsze

Także w tym przypadku lista kryteriów nie ma charakteru zamkniętego, co z kolei oznacza, iż podmiot publiczny ma szerokie

Dokończenie na →/2

TEKSTY Z DODATKU DOSTĘPNE

w wersji
elektronicznej
na:

rp.pl/administracja

NAPISZ DO NAS

Jerzy Kowalski
redaktor prowadzący
j.kowalski@rp.pl

Dobra Administracja

KOMENTARZ PRAWNY

Przydatna umiejętność liczenia

Jerzy Kowalski
redaktor prowadzący

Wydawanie pieniędzy, zwłaszcza cudzych – szczególnie publicznych – jest stosunkowo łatwe i przyjemne. Według danych Urzędu Zamówień Publicznych roczna wartość polskiego rynku zamówień publicznych wynosi ponad 200 mld zł. Tak więc jest dość sporo do zmarnowania. Dlatego trzeba uważać i umieć liczyć. To solidne ciacho, które oferuje instytucje sektora publicznego – zwłaszcza samorządowe – warte jest zachodu i poświęceń. Od czego trzeba zacząć, by wydatkowana kasa miała dobre uzasadnienie, nie prowadziła do prokuratorskiego zainteresowania i przyniosła społeczne korzyści wszystkim zainteresowanym?

Przed wszystkim zamawiający powinien wiedzieć czego chce i czy warto za jego plany zapłacić określoną sumę pieniędzy. Musi też mieć świadomość tego, że coraz częściej alternatywą wobec zamówień publicznych jest partnerstwo publiczno-prywatne, które chyba gwarantuje lepszą jakość i wykonanie.

Aby planowane inwestycje czy to w ruchomości czy nieruchomości były w miarę efektywne i rozumne ustawodawca wprowadził do systemu zakupu towarów i usług przez sektor publiczny instytucje oceny efektywności i – ostatnio we wrześniu minionego roku – analizę potrzeb i wymagań. Dziś bez tych stosunkowo nowych procedur nie da się bezpiecznie i racjonalnie gospodarować zasobami publicznymi. Ich skuteczne wykorzystywanie świadczy o nowoczesnym i skutecznym zarządzaniu i to w dobrze rozumianym interesie społecznym. Wiadomo, że co do zasady zamawiający, szczególnie jednostki samorządowe, dysponują ograniczonymi środkami finansowymi i jednocześnie muszą się liczyć z właściwie nieograniczonymi potrzebami i oczekiwaniami społecznymi.

Zmuszeni są też do oceniania inwestycji pod kątem ich celowości i gospodarności oraz ustalania priorytetów ich realizacji.

Wszystko to powoduje, że oceny efektywności oraz analizy potrzeb i wymagań są dziś koniecznością. Bez nich polityka inwestycyjna w centrum i terenie będzie mało racjonalna. Warto, by menedżerowie w urzędach brali to pod uwagę.

Więcej na kolumnie **1-2** w tekście Jacka Kosińskiego i Konrada Dydy „Analiza potrzeb i wymagań jest obowiązkiem”. Zapraszam do lektury także innych artykułów w najnowszym numerze „Dobrej Administracji”. /©

Więcej tekstów
w internecie na:
rp.pl/prawo_w_firmie

CZYTELNICZY PYTAJA „RZECZPOSPOLITA” ODPOWIADA

20 Nequatur magnisci quam, ipsandam,

Gmina chce dofinansować spółkę komunalną (100 proc. udziałów gminy). Chodzi o zapewnienie środków na inwestycję w postaci rozbudowy sieci wodociągowej do nowo zamieszkałych terenów. Jaką formę dofinansowania przyjąć, czy dotację czy może dopłaty – pyta radny.

MARCIN NAGÓREK

Analizę pytania należy poprzedzić wskazaniem, że jednostki sektora finansów publicznych muszą przede wszystkim kierować się w swoich działaniach – przepisami prawa. Ta ogólna dyrektywa wynika z art. 7 konstytucji, gdzie wskazano, że - organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Zasada ta przedkłada się również na sferę wydatkowania środków publicznych, a takimi są bez wątpienia środki z budżetów samorządowych. (...) /©

CZYTAJ WIĘCEJ NA:

rp.pl/prawo_w_firmie

EDUKACJA

Problemy zdrowotne to nie powód do zwolnienia z pensum

Rada Miasta nie posiada kompetencji do indywidualnego zwolnienia dyrektora konkretnej placówki od obowiązku realizacji tygodniowego wymiaru zajęć.

MATEUSZ ADAMSKI

Taki wniosek płynie z niedawnego wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim. Sąd ten rozpatrywał skargę wojewody na uchwałę Rady Miasta w sprawie zwolnienia dyrektora miejskiego przedszkola od obowiązku realizacji tygodniowego wymiaru zajęć.

Coraz więcej obowiązków

W uzasadnieniu do projektu uchwały wskazano m.in., że dyrektor zgodnie z obowiązującą uchwałą Rady Miasta powinien realizować zajęcia w wymiarze 8 godz. tygodniowo. Pani G.Z., dyrektor MP nr, wystąpiła z wnioskiem, o zwolnienie z realizacji godzin zajęć dydaktycznych, opiekuńczych i wychowawczych od września 2020 r. do sierpnia 2022 r., argu-

mentując to problemami zdrowotnymi. Podkreślono także, iż często zmieniające się przepisy prawa, w tym oświatowe, nakładają na dyrektora coraz więcej obowiązków wynikających z realizacji zadań sprawowania nadzoru pedagogicznego, innych zadań statutowych, zapewnienia prawidłowych warunków dotyczących bezpieczeństwa nauki i pracy.

Zarzuty wojewody

Wojewoda zarzucił w skardze, że uchwała została podjęta w oparciu o kryteria, które są niewymienione w przepisach, tj. zwolnienie dyrektora z pensum z uwagi na problemy zdrowotne, a nie w oparciu o kryteria wielkości i typu placówki oraz warunki pracy.

W odpowiedzi samorząd wskazał, że zgodnie z art. 42 ust. 7 pkt 2 Karty Nauczyciela organ prowadzący szkołę okre-

śla zasady udzielania i rozmiar obniżek oraz przyznaje zwolnienia od obowiązku realizacji zajęć. Z tego przepisu – zdaniem Rady Miasta – wynika wprost, że ustawodawca nie zobowiązuje organu prowadzącego do określenia zasad przyznawania zwolnień, a jedynie daje mu kompetencje do przyznania takiego zwolnienia.

Bez arbitralności

Sąd podzielił argumenty wojewody, że w przypadku zwolnienia od obowiązku realizacji zajęć organ powinien mieć na uwadze przesłanki wskazane w art. 42 ust. 6 Karty Nauczyciela, tj. wielkość i typ szkoły oraz warunki pracy. Odmienne stanowisko prowadzi bowiem do wniosku, że zwolnienie dyrektora (wicedyrektora lub nauczyciela pełniącego obowiązki kierownika) konkretnej placówki od obowiązku realizacji zajęć – w przeciwnieństwie do obniżenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin – mogłoby nastąpić de facto w każdej sytuacji. W efekcie przyznanie takiego zwolnienia miałoby charakter arbitralny, dowolny.

W ocenie WSA powołanie się w uzasadnieniu uchwały na

problemy zdrowotne osoby sprawującej funkcję dyrektora i częstą zmianę przepisów prawa powodującą zwiększenie obowiązków dyrektora nie oznacza, że Rada Miejska uwzględniła przesłanki określone w Kartie Nauczyciela. – W orzecznictwie trafnie zwrócono również uwagę, że przyznanie zwolnienia od obowiązku realizacji zajęć dyrektorowi konkretnej placówki narusza zasadę równości. Mogłoby bowiem dojść do sytuacji, w której pomimo tożsamy warunków pracy, wielkości i typu szkoły w odniesieniu do kilku placówek, ze zwolnienia korzystaćby wyłącznie dyrektor jednej z nich.

Jednakowe warunki

W związku z tym organ winien określić warunki zwolnienia jednakowe dla osób określonych w art. 42 ust. 6 KN, we wszystkich placówkach spełniających określone kryteria (przy uwzględnieniu wyżej wskazanych przesłanek ustawowych), dla którego organem prowadzącym jest gmina – wyjaśniono w uzasadnieniu.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z 31 marca 2021 r. Sygn. akt: II SA/Go 95/21 /©

„ Przyznanie dyrektorowi placówki zwolnienia od realizacji zajęć dydaktycznych, opiekuńczych i wychowawczych nie może być arbitralne czy też dowolne

PARTNERSTWO PUBLICZNO - PRYWATNE

Analiza potrzeb i wymagań jest obowiązkowa

Dokończenie z **11**

możliwości przeprowadzania analizy, czy w danej sprawie lepiej – w sensie „efektywniej” – skorzystać z tradycyjnych zamówień publicznych, czy też właśnie z PPP. Można jednak sformułować pewną podstawową, praktyczną zasadę – im szerszej potencjalny partner publiczny potraktuje te analizy i im głębiej je przeprowadzi, tym większe szanse na podjęcie właściwej decyzji. Tym bardziej, że partnerstwo z natury rzeczy obliczone jest na wiele lat, stąd trzeba wziąć pod uwagę szereg różnych okoliczności, nie zapominając oczywiście przede wszystkim o konieczności efektywnego realizowania zadań publicznych.

W każdym razie na pierwszy rzut oka może wydawać się, że w przypadku, w którym podmiot publiczny chce zrealizować określoną inwestycję w trybie partnerstwa, najpierw musi przeprowadzić ocenę efektywności realizacji przedsięwzięcia, a następnie – przed procedurą wyboru partnera prywatnego – analizę potrzeb i wymagań. Oczywiście sekwencję tą stosuje się wówczas, gdy okaże się, że do wyboru partnera prywatnego ma dojść na podstawie Prawa zamówień publicznych, a wartość zamówienia przekracza progi unijne – jednak w praktyce będzie to zdecydowana większość przypadków. Czy to z kolei oznacza,

KOMENTARZ EKSPERTA

Jacek Kosiński

adwokat, partner w Jacek Kosiński Advokaci i Radcowie Prawni

Konrad Dyda

prawnik w Jacek Kosiński Advokaci i Radcowie Prawni

Efektywność wydatkowania środków publicznych jest ściśle związana z efektywnością działania administracji. Można wyjść z założenia, że podstawowym aktem normatywnym regulującym wydatkowanie środków publicznych jest Prawo zamówień. Dlatego w obecnym stanie prawnym powinno się zawsze rozpoczynać od analizy potrzeb i wymagań, traktując je szeroko, a więc także z uwzględnieniem możliwości realizacji

inwestycji w trybie PPP. Wówczas ocena efektywności partnerstwa będzie właściwie powtórzeniem wyników otrzymanych z analizy potrzeb. Dzięki temu rozwiązaniu – w pełni zgodnemu z prawem – podmiot publiczny od razu uzyskuje odpowiedź co do sensowności skorzystania z partnerstwa, a jednocześnie już kompletuje dokumentację na rzecz ewentualnej procedury wyboru partnera prywatnego. /©

że omawiane dokumenty trzeba sporządzać niezależnie od siebie?

Jeden dokument dwa postępowania

Twierdząca odpowiedź na to pytanie wydaje się prawidłowa jedynie z formalistycznego punktu widzenia. Jednak taka optyka często prowadzi nie tyle do zbierania danych potrzebnych do podjęcia właściwej decyzji, co raczej do „produkcji” różnego rodzaju dokumentacji. Tymczasem cel analizy potrzeb i wymagań oraz oceny efektywności właściwe jest ten sam: przeprowadzenie badań zmierzających do odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób najefektywniej wydatkować środki

publiczne. Stąd nie ma potrzeby, aby w dwóch różnych procedurach od samego początku przeprowadzać te same analizy. Zresztą z punktu widzenia Prawa zamówień publicznych i ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym brak przeszkód do tego, aby dane zgromadzone w wyniku wskazanych powyżej analiz wykorzystywać wzajemnie w każdej z procedur. Złote jest, że jak już wskazano, przygotowując analizę potrzeb i wymagań oraz ocenę efektywności realizacji przedsięwzięcia w zakresie PPP podmiot publiczny ma pewną swobodę, a więc warto wykorzystać ją tak, aby nie było konieczności powtarzania pracy. Pytanie więc – jak to osiągnąć?

Problem sprowadza się do odpowiedzi na pytanie, którą z

wymienionych analiz potraktować, jako pierwszą, co z kolei jest ściśle związane z „pierwszeństwem” pomiędzy Prawem zamówień publicznych, a ustawą o PPP. Z drugiej jednak strony prawo wymaga, aby w analizując swoje potrzeby i wymagania zamawiający odniósł się także do kwestii związanych z najlepszym trybem realizacji inwestycji. To zaś sprawa wrażenia pewnego obracania się w koło – teoretycznie może okazać się, że w momencie, gdy podmiot publiczny przejdzie do wyboru partnera prywatnego, zasadne stanie się odstąpienie od tej formuły realizacji inwestycji.

Chociażby ze względu na oszczędność czasu, warto przeciwdziałać takim sytuacjom. /©